

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 96

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

מטות מסעי - תשפ"ג

עניין של חינוך הצלחה בחינוך – דוגמא אישית

סח רבנו הקוה"ט כ"ק האדמו"ר בבא אלעזר זיע"א: כי הצלחה בחינוך תלויה בקדושה של ההורים ובהתנהגות שלהם, כדוגמה, ההורים רגילים לחשוב שהחינוך הוא עניין המתחיל בילדים ונגמר בילדים, אבל האמת שהחינוך של הבנים מתחיל מהאב והאם, הן בהנהגה בקדושת הבית והן בדוגמה האישית, אבל אם בשורש ההנהגה של קדושת הבית יש פגם, זה משפיע על נשמת הבר, שלא מן הנמנע שהבן יהיה בעייתי ויהיו צרות וקשיים בחינוכו למרות הרצון שיהיה להורים לראות את הבן שלהם מוחנך. לכן על ההורים להתחיל בעניין הנשגב של חינוך הבנים עוד קודם שבאו הבנים לעולם, בכך שידאגו לתקן את מידותיהם ולנהוג בקדושה. ובפרט אחר שכבר יש בנים, על האב והאם להיות דוגמה לבנים, ולא כאותם הורים הדורשים מהבנים לעשות מה שהם עצמם אינם עושים, שאם עושים כן ידעו באמונה שדרכם לכישלון נועדה. אנו רואים במסכת אבות, שכולה נתייסדה להדריך את האדם במידות ישרות וטובות, וכמה פעמים מופיעה הדרכה והנהגה טובה בלשון כזו: "הוא היה אומר" וכו', לרמז לנו דאיתו תנא שדרש מאחרים לנהוג במידה טובה, קודם שדרש כן מאחרים דרש מעצמו להשתלם באותה מידה ואחר כך דרש מאחרים, וזה מה שאמר: "הוא היה", דהיינו תחילה דאג שהוא יהיה כזה, ואחר כך "היה אומר" לאחרים לנהוג כן. על כל פנים המסר העיקרי, שעל ההורים להוות דוגמה לבנים בהתנהגות שלהם, ואז יהיו מובטחים שיצליחו בחינוך הילדים.

(מתוך הספר -פקודת אלעזר)

בברכת שבת שלום - מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מְלָכִים

מידה כנגד מידה

כשנכבשה ארץ סיחון ועוג באו בני גד ובני ראובן וביקשוה, כי מקנה רב להם. התנה איתם משה רבינו שיעברו חלוצים במלחמת כיבוש הארץ. וכתב הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל (העמק דבר", דברים ג, טז), שמשה רבינו פנה מיוזמתו לשבט מנשה בבקשה שיסכים שחצי ממנו ינחל בעבר הירדן, כי היו בו בני תורה, והם ידריכו את בני גד ובני ראובן. וזוהו נלמד לדורות, להשתדל לדור במקום תורה, כמו שאסרו (כתובות קיא) לצאת מבבל לשאר הארצות לפי שיש שם ישיבות המרביצות תורה תמיד (רש"י). **ויש להבין, מדוע ביקש משה משבט מנשה, שיש בו גדולי תורה, ככתוב: "מני מקיור ירדו מחקקים" (שופטים ה, יד), ולא ביקש זאת משבט יששכר, שהם "יוצאי בינה לעתים" (דברי הימים א' יב, לג) ומורי הוראה (יומא כו) או מבני "ההנהגה מחקקי" (תהילים ס, ט), שהם בעלי הלכה (תוספות שם) חז"ל ענו על כך, ונראה מה עמוק ורחב היה מבטם. אם נשאל כל ילד בתלמוד תורה מדוע קרעו אחי יוסף את בגדיהם, ודאי ידע לענות: מנשה רדף אחריהם במצות אביו והאשימם בגניבת הגביע. הגביע נמצא באמתחת בנימין, והאחים הוחזרו לבית יוסף כנגבים, ומוכן מדוע קרעו בגדיהם. אבל במדרש (בראשית רבה צב, ח) אמרו: "שבטים גרמו לאביהם לקרוע", כשהראוהו כותנת יוסף שסועה וטבולה בדם, "לפיכך קרעו גם הם". מידה כנגד מידה! עברו מאתיים וחמישים שנה, ובני גד וראובן נטלו נחלתם בעבר הירדן. חצי משבט מנשה הצטרף אליהם. מכל השבטים, רק שבט זה נקרע ונחצה, חציו בעבר הירדן המזרחי וחציו במערב. מדוע? כי מנשה הוא גרם לשבטים לקרוע בגדיהם, ולכן נקרע בעצמו (בעלי התוספות, בראשית מד, יג) על כיוצא בכך היה החפץ חיים זצ"ל אומר: מעשה בשני עמי הארץ שיגעו להבין פסוק בתהילים, ותמהו. אמר האחד לחבירו: "ראה מה כתוב כאן: 'שומר ה' אֶת כָּל אֲהָבָיו, וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִיטֵל הֵיטֵכֶם!' אמר השני: "אף אני מצאתי פסוק תמוה: 'אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמֵד!' האף יספה צדיק עם רשע?! ולא הבינו שמדברים הם על אותו פסוק, אך לא הקיפוהו מתחילתו עד סופו. זה השמיט מילה בסוף, וזה מילה בהתחלה. כך, כשמקיפים כל הנהגה מתחילתה ועד סופה, מתיישבות כל התמיהות. וככתוב: "מִשְׁפָּטֵי ה' אֶמֶת, צְדָקוֹ יְהִי" (תהילים יט, ט). כשמתבוננים בהם יחדיו, במבט כולל ומקיף, מבנינים באמיתותם! כשעלה סנחריב לכבוש את הארץ, הגלה בראשונה את בני גד ובני ראובן שהתנחלו בעבר הירדן (דברי הימים א' ה, כו), וכעבור אחת-עשרה שנה הגלה את שאר עשרת השבטים (רש"י מלכים ב' יז, א). למה? וכי במקרה? אבל כך כתב רש"י בביאור הכתוב: "נִחְלָה מִבְּהֵמַת בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֲרֵיהֶּ לֹא תִבְרָךְ" (משלי כ, כא). ומקורו במדרש בפרשתנו: "נִחְלָה מִבְּהֵמַת בְּרֵאשׁוֹנָה" – שנבהל למהר ולטיול תחילה, כגון בני גד ובני ראובן, שמהירו לטיול חלקם בעבר הירדן ודיברו בבהלה, שנאמר: "וְגִדְרַת צֹאן נִבְנָה לְמִקְנֵה פֶה וְעָרִים לְטַפְנֵי" (במדבר לב, טז) – עשו את העיקר טפל, שהקדימו אגנם לטפם. "וְאַחֲרֵיהֶּ לֹא תִבְרָךְ" – שגלו כמה שנים קודם שאר השבטים! מי היה מעלה בדעתו שהוגלו כמה שנים קודם שמוסר שכשמונה מאות שנה לפני כן נחלו בבהלה ודיברו בבהלה?! טוב, אם נסיים כאן מה עשינו נראה כי הוכחנו שיש דין ויש דיון, ומשפטי ה' אמת במידה כנגד מידה. מי אינו יודע. אבל נזכיר משל ממשלי השועלים (הובא בתשובות הגאונים סימן יג, והועתק ב"חוכמה ומוסר" ח"א מאמר קיב). מעשה השועל שבא עליו ארי לאוכלו. אמר לו השועל: "מה יש בידי להשביעך? אבל אני מראה לך אדם שמן שאתה טורף ושבע ממנו". היה שם בור מכוסה, ואדם יושב מאחוריו. אמר הארי: "הריני מתיירא מזכויותיו, שלא תכשלנה אותי". אמר לו השועל: "אינך צריך להתיירא, וגם לא בנך. בן בנך הוא שיענש. עכשיו תשביע רעבונך, ועד בן בנך זמן הרבה". התפתה הארי, קפץ על כיסוי הבור ונפל למלכודת. עמד השועל על שפת הבור והציץ עליו. אמר לו הארי: "הלא הבטחתי שאין הפרענות באה עליי, אלא על בן בניי!" אמר לו השועל: "אמת, אבל פעם טרף אבי אביך אדם כשר, ועכשיו נתפסת בעונו!" התמרמר הארי: "אָבוֹת אֶכְלוּ בֶּקָר, וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהִינָה?" אמר לו השועל: "ולמה לא חשבת כן מתחילה?!..." נעיון באחד הלחקים, בענייננו: מודעים אנו לעניין הנהגת השכר והעונש, שהיא אחת משלושה-עשר עיקרי היהדות. ואכן עלינו לחרוד, ולא לומר: "שָׁלוֹם יְהִי לִי, כִּי בְּשָׂרֹת לִבִּי אֶלְדָּ". אבל לפעמים הקב"ה אכן מעניש עד שְׁלָשִׁים וָרִבְעִים, באוחזים מעשה אבותיהם בידיהם (סנהדרין כז, ז). ומי יודע כמה סובלים אנו בגין חטאי הדורות הקודמים, אם גם אנו לקויים בהם, ומי יודע כמה ילקו צאצאינו בגין מעשינו! איזו אחריות מוטלת עלינו, לשפר מעשינו! ולואי ונזכה (מלוקט בחסר מתוך "והגדת")**

גילוי ומופת ! \ ספור על רבנו רבי יצחק גברא זצ"ל

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
הגאון המקובל
רבי יצחק בן
יצחק גברא
זצ"ל זיע"א.**

המקובל הרב יצחק גברא זצ"ל נולד בשנת ה'תרכ"ה בכפר סגד שבתימן. מדובר על משפחת רבנים ידועה בה מסורת ההנהגה והרבנות וראשות בתי הדין בקהילה עברה במשפחה דורות רבים ברצף ורבינו היה הדור ה- 17. בנעוריו למד תורה אצל אביו וסבו שהיו גדולים בתורת הנגלה והנסתר. בגיל צעיר התייתם מאביו ולאחר מכן מאחיו ועול ההנהגה הועברה לרבינו שהרביץ תורה לרבים, שימש כמוהל והכניס רבים בבריתו של אברהם אבינו. בקיאותו נודעה לכל, שישה סדרי משנה ומשנה תורה להרמב"ם היו שגורים על לשונו. היה מסיים את ספר התהילים בכל שבוע כ"ו פעמים מלבד סדר לימודו, נודע במידותיו הנשגבות ובענוותנותו הבולטת, ומלבד עזרתו לעניים היה אוהב וגומל חסדים טובים בגופו. כאשר הגיע אליו חולה היה אומר לו מיד ממה - הוא סובל. כיהן כרב העיר סגד. בשנת ה'תש"ט עלה לארץ ולאחר מסע נדודים התיישב עם בני קהילתו בכפר הערבי הנטוש עגור שבאותם הימים השטח היה שומם ומרוחק מיישובים שכנים. דרשותיו נודעו בשערים. פיזר לעניים בסתר. התפרסם כבעל סגולות מרפא. בעל רוח הקודש. ידע את זמן פטירתו. גאון בנגלה ובנסתר. נפטר ב"א תמוז ה'תש"י חי כ- 85 שנים. ציונו בחצר ביתו שבעגור (ע"פ הוראת רבינו). רבים הפוקדים ציונו ורואים ישועות ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

רבנו היה בעל רוח הקדש ובעיניו היה חוזה למרחוק את אשר קורה ויקרה ואף היה אומר - זאת למי שהיה צריך. לילה אחד, לאחר שעסק בלמוד התורה וערך תקוני חצות, העיר את בנו רבי דוד ואמר לו: "עלינו ללכת למקום פלוני". שאלו בנו: "על מה ולמה כל ההקלה הזאת?" השיבו הרב: "כעת עלינו ללכת". לאחר הליכה ממשכת הגיעו לאחד הכפרים. במרפז הכפר הייתה קבוצת יהודים המתגודדים סביב פר גדול ומנסים להרביצו ולשחטו. כשראו את הרב ובנו, קראו להם לבוא לעזרתם. אמר להם הרב: "פנו הצידה ועיזבו את הפר". לפתע קרב הפר לצדיק. הרב ליטפו ומיד הוא נרגע ורביץ על הארץ. שחט הרב את הפר ולאחר מכן חזרו הרב ובנו לביתם.

היה זה בכ"א לחודש תמוז התש"י, אז צנה רבנו את קרוביו בצואתו: "רצוני להקבר כאן - בגבעה מול ביתי", וכדברו הצביע אל תחת עץ החרוב הגדול ואמר: "עוד תעזבו כאן והוא יהיה הסימן שלכם", פסימן שיקימו את דבריו ולא יהרהרו אחריהם, הודיע כי יקבר בערב שבת בין השמשות ובזמן קבורתו נרד גשם למרות שזהו חודש תמוז. עוד הוסיף לזרזם לגמר - הקבורה לפני שבת. באותו מעמד הכין רבנו את רעייתו כי תשעים יום לאחר הסתלקותו תתבקש גם היא לישיבה של מעלה. ואכן כאשר אמר קץ היה.

מצבת הצדיק היתה מסתרת שנים ותושבי המושב, עולים מכורדיסטן, לא ידעו על הצדיק הטמון ומגו עליהם. חלקת הקבר היתה מאחורי בתים וללא מצבה, שורת אבנים הקיפו סביב את הציון ועליו גדלו עשבים שהסתירו את קיומו. על אותה תקופה ספרו פועלים שהתבקשו לחרש את האדמה באותה חלקה בה היה הציון הקדוש, והנה כאשר התקרב הטורקטור לקבר הצדיק, שמע הנהג קול הקורא בשמו. הוא פנה לראות מי הוא זה אך לא ראה איש. הלה נחרד ולא הסכים לעבוד. מחליפו בעבודה החליט להתעלם ולהמשיך כאלו לא ארע דבר, והנה שוב מופיע הקול הקורא לו בשמו, אף הוא נעצר וחפש ולא מצא איש והמשיך בחפירה, אז קרא אליו הקול ואמר: "אלו הם ארבע אמות שלי. אל תתקרב!" באותו הרגע התהפך הטורקטור והחל עולה בלהבות, אך הנהג הספיק לקפץ ולהמלט כל עוד רוחו בו, ויהי הדבר לפלא. זכותו יגן עלינו ועכ"י (מלוקט מתוך 'פניני הצדיקים')